

KAVKAS 2020

Door [Charlef Brantz](#) en [Victor A.C. Remouchamps](#) • 16 juli 2020

Het is een tijd stil geweest rond de Oekraïne. De enige hic up kwam uit de USA waar de Democraten het Trump-Zelensky telefoongesprek op 25 juli 2019 gebruikt hebben om een afzettingsprocedure tegen de zittende president door te voeren.

Haven van Kronstadt.

Afb: Alf van Beem – Wiki

Toch is het alles behalve rustig geweest binnen en buiten de Oekraïne, maar die ontwikkelingen hebben de voorpagina's en websites van schrijvende en digitale media niet gehaald. De ontwikkelingen op Oekraïense grondgebied zijn in Moskou voortdurend met grote belangstelling gevolgd en vooral de op politiek gebied onervaren nieuwe president heeft het in de Russische staatsmedia regelmatig moeten ontgelden. Zelensky is volgens die berichtgeving er nog niet in geslaagd om het politieke kompas in een voor het Kremlin gunstige richting te sturen. Bovendien heeft hij in de westerse optiek nog geen oplossing gevonden voor de institutionele corruptie en de gespannen toestand in het oosten van zijn land. Het onweert dus nog steeds in Kyiv en omgeving.

Geruisloos

Kyiv worstelt met de toestand in de brandhaarden waar Moskou een dikke vinger in de pap heeft en houdt. Vooral in de Krim en de Zee van Azov heeft Moskou zijn greep op delen van de Zwarte Zee kunnen verstevigen. Het Russische vasteland is door een brug met de Krim verbonden, een betrouwbare energievoorziening voor de Krim is van de grond gekomen^[1], in de Zee van Azov deelt Moskou tegenwoordig de lakens uit en stuurt in de Donbas de proxy strijdmachten aan. Buiten het zicht van het westen is het Wolga-Don kanaal geschikt gemaakt om (delen van) het Kaspische Flottielje sneller te kunnen ontplooien in de Zee van Azov en de Zwarte Zee.

Ondanks die winstpunten botst Moskou op de Krim op twee substantiële problemen: de watervoorziening voor m.n. het industriële complex en de capaciteit van de scheepswerven in Sebastopol en Feodosia voor bouw, reparatie en onderhoud van grotere marine – en commerciële schepen. Die problematiek zou opgelost kunnen worden als Moskou gebruik kan maken van de capaciteit van de Oekraïense scheepswerven in Mariupol en Odessa. Zo ver is het niet. De watervoorziening werd voordat de spanningen tussen Moskou en Kyiv hoog opliepen, gereguleerd via een kanaal dat door Kyiv beheerd en beheerst wordt. In 2014 sloot Kyiv die watervoorziening af en was rantsoeneren de enige optie. Een ongewenste toestand, omdat de chemische – en scheepvaart industrie daar de dupe van zijn geworden.

Gelet op het spanningsveld tussen Moskou en Kyiv en vooral de stevige Russische greep op de scheepvaart naar en van Mariupol lijken onderhandelingen om voor de geschetste problematiek een

vreedzame en duurzame oplossing te komen, voorshands een kansloze zaak. Commerciële schepen die van en naar de Oekraïense havensteden aan de Zee van Azov varen moeten toestemming hebben om de straat van Kerch te mogen passeren en/of worden op de Zee van Azov aangehouden om te worden doorzocht door de FSB kustwacht op volgens de Russische wetgeving betitelde contrabande. De commerciële vrachtvaart verliest door Russische vertraging en frustratie tactieken meerdere dagen waardoor de economische overlevingskansen van Mariupol als havenstad sterk in gevaar zijn komen.

Welke route?

In 2017 vertoonde de oefeningsopzet van ZAPAD veel overeenkomsten met het scenario van KAZKAV 2008 en westerse experts veronderstelden dat het Georgië scenario wel eens voor (een van) de Baltische staten realiteit zou kunnen worden. Door het sterke NATO signaal in de Baltische Zee en Zwarte Zee is Moskou binnen het eigen script gebleven en kon iedereen opgelucht ademen.

ZAPAD 2017 had blijkbaar het doel om de druk op de Lukashenko regering in Minsk op te voeren en een of meerdere militaire bases op Belarus grondgebied binnen het raamwerk van hun vriendschapsverdrag te accepteren. Het was zeker een geruststellend signaal naar de Russisch sprekende etnische entiteiten in de Baltische staten. De grote broer schiet te hulp als het nodig is.

KAVKAZ 2020

KAVKAZ 2020 zal in september plaats vinden en het Russische Ministerie van Buitenlandse Zaken heeft onlangs benadrukt dat de meeste operationele bewegingen op grote afstand van de grenzen van het NATO verdragsgebied zullen plaatsvinden. Hoewel over het scenario en vooral de zwaartepunten daarin nog weinig bekend is, lijkt het helder dat het de komende grootschalige oefening gelijksoortige doelen zal nastreven als ZAPAD 2017: verhoging van de politieke druk op Kiyv en het geven van het grote broer signaal naar de Russisch sprekende etnische entiteiten in de Oekraïne.

De militaire poel

Hoewel het nog onduidelijk is welke eenheden aan de oefening zullen deelnemen, lijkt de keuze van de naam (Kaukasus) te wijzen naar het Militaire District Zuid, waarvan een substantieel deel op en rond de Autonome Republiek De Krim ontplooid is. Die meerdimensionale strijdmacht heeft een volume van ruim 32.000 militairen en is volgens de Russische media in de achterliggende vijf jaar volledig op sterkte gebracht. Wanneer een ronde langs de verschillende componenten gemaakt wordt dan kan het volgende vastgesteld worden:

- Grondcomponent: het hart is 22 Legerkorps versterkt met delen van 810 Marinier brigade die zes bataljons operationeel heeft.
- Luchtcomponent is een combinatie van bommenwerpers, gevechtsvliegtuigen en bewapende -, verkenning – en transport rotor platformen ingedeeld bij 27 Luchtmacht Divisie, 37 Luchtmacht Regiment en 39 Helikopter Detachement. De vliegvelden van Belbek en Gvardiyske zijn uitgebreid en geschikt voor langeafstands-bommenwerpers. Er zijn magazijnen gebouwd voor de opslag van nucleair materieel.
- De marine component beschikt over 70 oorlogsschepen en zes onderzeeërs en heeft op haar schepen de beschikking gekregen over 84 Kalibr kruisvluchwapens.
- De gevechtskracht is in de achterliggende zes jaar bijna verdrievoudigd.

Om de druk op Kiyv nog meer op te stuwen, mag niet worden uitgesloten dat net als bij ZAPAD 2017 ook eenheden uit het Militaire District West (Rostov) zullen deelnemen aan KAVKAZ 2020, waarbij het accent van dat onderdeel van de oefening vermoedelijk op de Donbas zal liggen. In het internationaal geformaliseerde Oekraïense grensgebied met de Russische Federatie zijn de volgende eenheden gepositioneerd:

- 20 Legergroep (3 – en 144 Infanterie Divisie, 448 Raket Brigade uitgerust met Iskander grond-grond geleide wapensystemen)
- 8 Legergroep (1 – en 2 Legerkorps; 150 – en 20 Infanterie Brigade),
- Totale gevechtskracht: 87.000 man. 1100 Tanks, 2600 pantservoertuigen en 1100 Artilleriestukken waaronder 360 MLRS en 18 korte-afstands ballistische systemen.
- De luchtcomponent van 330 gevechtsvliegtuigen bestaat uit de uiterst moderne Su 30SM, Su 34, Su 25 SM3, MIG 31 K uitgerust met het hypersonische Kinzhal^[2] systeem en 230 helikopters.

Wanneer inderdaad de pijlen ook gericht zullen worden op de Donbas kunnen ook de proxy strijdmachten deel uitmaken van het oefeningsscenario. Het volume van de proxy strijdmachten in het bezette deel van de Oost- Oekraïne is ongeveer 35.000 man, die als volgt zijn ingedeeld:

- Donetsk: 1 Legerkorps samengesteld uit vijf brigades (1, 5 en 3 Infanteriebrigades), 100 zelfstandige infanteriebrigade van de Republikeinse Garde, drie zelfstandige regimenten(11, 9 en een mariniersbrigade) aangevuld met tien zelfstandige bataljons gevechtsgroepen).
- Luhansk: 2 Legerkorps samengesteld uit vier brigades (2, 4 en 7 Infanteriebrigade plus een Artilleriebrigade; twee zelfstandige infanterie regimenten(6 en een onbenoemd regiment) aangevuld met zes zelfstandige bataljons.
- De gevechtskracht wordt bepaald door 481 Tanks, 914 Pantservoertuigen, 702 vuurmonden (o.m. 202 MLRS systemen).
- De commando elementen zijn gevuld met Russische personeel (659 man/vrouw) .
- Die gecombineerde gevechtskracht overtreft ruim de gevechtskracht van de nationale strijdmachten van het gros van de NATO lidstaten.
- Hoewel de leiders van de proxy strijdmachten naar volledige integratie in de krijgsmacht van de Russische Federatie streven, houdt Moskou voorlopig de boot af

De poel waaruit Moskou kan putten voor de oefening KAVKAZ 2020 is uitgebreid en veelkleurig. De komende twee maanden kan op basis van troepenverplaatsingen, transport bewegingen, opbouw van voorraden en mobilisatie inspanningen een beeld gekregen worden van de deelnemers aan de oefening KAVKAZ 2020, het oefeningsverloop en wellicht de accenten die in het oefeningsverloop zijn gelegd. Begin juli is voor het Militaire District Zuid een algehele mobilisatie uitgeroepen en in het licht van de bewering dat alle eenheden op volledige sterkte zijn en de opgedragen taken met succes kunnen uitvoeren, een interessante maatregel.

Welke route nu?

Ondanks de sussende teksten uit de mond van Russische beleidsmakers blijft de schaduw van KAVKAZ 2008 als een sluier over die teksten hangen. Werden soortgelijke teksten ook niet in 2008 en 2017 gehoord? Zal de komende KAVKAZ oefening de route van zijn naamgenoot in 2008 volgen of die van ZAPAD 2017? Op basis van de huidige informatie is een voorspelling een slag in het duister en zal vermoedelijk ook afhangen van een NATO reactie. Onder de huidige politieke omstandigheden maakt een route a la ZAPAD 2017 meer kans dan KAVKAZ 2008.

Wordt ongetwijfeld vervolgd.

---

[1] Met de financiële steun van onder meer twee NATO lidstaten: Duitsland en Nederland .

[2] De Kinzhal Kh -47M2 (Dagger) is een “nucleair capable air launched raket (ALBM)” voor op een afstand van 2000 kilometer